

ZAŁĄCZNIK III Dostępne zewnętrzne źródła finansowania działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej na poziomie lokalnym

Fundusze europejskie

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Cele tematyczne (nawiązujące do strategii UE):

4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.
6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów.
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.
9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (w ograniczonym zakresie).

Osie priorytetowe:

- I. Oś priorytetowa *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* – realizuje cel tematyczny 4, obejmuje działania w zakresie: przeciwdziałania zmianom klimatu, poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia standardów jakości powietrza, zaopatrzenia w energię, ale także w zakresie promowania ekologicznego transportu uwzględniającego potrzeby społeczeństwa.
- II. Oś priorytetowa *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu* – realizuje cele tematyczne 5 i 6; działania koncentrują się na rozwoju infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz wzmocnieniu odporności na zagrożenia wynikające z negatywnych zmian klimatu.
- III. Oś priorytetowa *Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej* – realizuje cele tematyczne 4 i 7; dotyczy rozwoju i większego wykorzystania niskoemisyjnego transportu miejskiego, a także zwiększenia dostępności terytorialnej Polski oraz zmniejszeniu negatywnego wpływu transportu na środowisko.
- IV. Oś priorytetowa *Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej* – realizuje cel tematyczny 7. Realizuje działania ujęte w programie osi priorytetowej III z większym naciskiem na wyprowadzenie ruchu z miast poprzez system dróg ekspresowych umożliwiających szybkie przemieszczanie się w obrębie kraju.
- V. Oś priorytetowa *Poprawa bezpieczeństwa energetycznego* – realizuje cel tematyczny 7 i koncentruje się wokół rozwoju inteligentnej infrastruktury w sektorze elektroenergetyki i gazowym. Przyczyni się to do bardziej optymalnego wykorzystania krajowych zasobów, wprowadzenia nowych technologii czy zwiększenia udziału OZE.
- VI. Oś priorytetowa *Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego* – realizuje cel tematyczny 6. Opiera się na założeniu, że dziedzictwo kulturowe traktowane jest jako szeroko

rozumiane zasoby materialne i niematerialne, a zatem ich efektywne wykorzystanie przynosi korzyści zarówno środowiskowe jak i gospodarcze.

VII. Oś priorytetowa *Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia* – realizuje cel tematyczny 9. Działania w obrębie tej osi opierają się na założeniu, że rozwój infrastruktury zdrowotnej przyczyni się do przeciwdziałania ubóstwu, a co za tym idzie do rozwoju kraju.

VIII. Oś priorytetowa *Pomoc techniczna*.

Alokacje środków

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS).

Alokacja środków Unii Europejskiej na Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko wynosi 27,513,9 mln EURO, w tym 5 006,0 mln EUR z EFRR i 22 507,9 mln EUR z FS.

Tabela 53 Rozkład środków finansowych.

Oś priorytetowa	Fundusz	Wkład UE (mln EURO)	Udział wkładu UE (%)	Cel tematyczny
I	FS	1528,4	5,56	4
II	FS	700,0	1,82	5
		3108,2	12,01	6
III	FS	2009,2	7,3	4
		14832,1	53,91	7
IV	EFRR	3000,4	10,91	7
V	EFRR	1000,0	3,63	7
VI	EFRR	497,3	1,81	6
VII	EFRR	508,3	1,85	9
VIII	FS	330,0	1,2	n/d

Tabela 54 Podział alokacji w realizacji celu dotyczącego klimatu.

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianą klimatu (mln EURO)	Udział w całości alokacji (%)
I	1378,4	5,01
II	607,0	2,21
III	4001,6	14,54
IV	0	0
V	0	0

VI	0	0
VII	0	0
VIII	0	0
Ogółem	5 987,00	21,76

Instytucje zarządzające

Funkcje Instytucji Zarządzającej pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Instytucja Zarządzająca pełni równocześnie funkcje Instytucji Certyfikującej. Przewiduje się powierzenie części zadań Instytucjom Pośredniczącym. Nie wyklucza się również powołania Instytucji Wdrażających. Delegowanie zadań będzie miało miejsce jedynie wtedy, gdy będzie prowadzić do poprawy skuteczności i efektywności wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Regionalny Program Operacyjny województwa świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Program ten jest dwufunduszowy: oznacza to, że środki na realizację priorytetów inwestycyjnych pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Jednakże na poszczególny priorytet przewidziane jest finansowanie z jednego źródła, co usprawni podział środków. Całkowita wysokość środków przeznaczonych na realizację założeń RPO WŚ 2014-2020 wyniesie 221,5 mln euro, z czego 65% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego natomiast 35% z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W odniesieniu do realizacji działań ujętych w Planie gospodarki niskoemisyjnej, należy brać pod uwagę środki finansowe ujęte w RPO województwa świętokrzyskiego, wynikające z osi priorytetowej 3. *Efektywna i zielona energia*. Dla osi 3 określony został cel tematyczny 4. *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*. Oś priorytetowa IV w całości finansowana jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Podział środków na poszczególne priorytety inwestycyjne przedstawia poniższa Tabela 58.

Tabela 55 Alokacja środków na priorytety inwestycyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)
3. efektywna i zielona energia	CT 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4a wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	EFRR	34 086 206,00
		4b promowanie efektywności energetycznej i korzystanie z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	EFRR	20 453 874,00
		4c wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	EFRR	51 399 265,00

		4e promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	EFRR	61 350 868,00
Razem				167 290 213,00

Źródło: Regionalny Program Operacyjny województwa świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

PROW na lata 2014-2020 określa priorytety i zasady, zgodnie z którymi możliwe będzie ubieganie się o środki na działania związane z rozwojem obszarów wiejskich. Budżet Programu wynosi ponad 13,5 mld euro, z czego środki unijne stanowią 64% (8,6 mld euro), natomiast krajowe środki publiczne 36% (4,9 mld euro).

PROW realizować będzie 6 priorytetów, wśród których znajdują się działania wpisujące się w strategię PGN:

1. Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.
2. Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami
3. Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.
5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.
  - 5C: Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki
  - 5D: Redukcja emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa
  - 5E: Promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie
6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.
  - 6B Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.

Program LIFE

Program LIFE to jedyny fundusz obejmujący swym działaniem wyłącznie zagadnienia na rzecz ochrony środowiska. Komisja Europejska podjęła działania zmierzające do dostosowania zakresu finansowania działań uwzględniając obecne potrzeby w zakresie ochrony klimatu. Zaowocowało to ujęciem w perspektywie finansowej 2014-2020 podprogramu LIFE działania na rzecz klimatu.

Ogólne cele w zakresie zmian klimatu, jakie przyświecają stworzeniu podprogramu to:

- przyczynianie się do przejścia na niskoemisyjną/niskowęglową i odporną na zmianę klimatu gospodarkę,

- rozwój, wdrażanie oraz egzekwowanie polityki i prawodawstwa Unii odnośnie zmian klimatycznych oraz promowanie integracji i włączenie celów klimatycznych do innych unijnych polityk i praktyk tak sektora publicznego jak i prywatnego,
- wspieranie lepszego zarządzania w zakresie klimatu i środowiska na wszystkich poziomach.

Szczegółowe informacje o programie, regulamin oraz nabór wniosków znajdują się na stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który pełni rolę Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE (www.nfosigw.gov.pl).

Środki krajowe – programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

---

Program KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii

---

Program realizowany będzie w latach 2015-2018 (podejmowanie zobowiązań do 2016 roku, wydatkowanie środków do 2018 roku). Beneficjentem programu są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska, natomiast beneficjentem końcowym podmioty, które zgłosiły odpowiedni wniosek do właściwego Wojewódzkiego Funduszu. Dofinansowaniu mogą podlegać przedsięwzięcia ujęte w programach ochrony powietrza, który jest programem obowiązującym na dzień składania wniosku. Możliwe do sfinansowania są poniższe przedsięwzięcia, na następujących warunkach:

1. likwidacja lokalnych źródeł energii:
  - Kotły muszą posiadać certyfikat zgodności z normą PN-EN 3030-5;
  - Kotły muszą posiadać nominalną sprawność energetyczną na poziomie co najmniej 85%;
  - Dofinansowane kotły powinny spełniać wymagania 4 lub 5 klasy (źródła oddane do użytkowania przed 1 stycznia 2016 r.) oraz klasy 5 (dla źródeł oddanych do użytkowania po 1 stycznia 2016 r.).
  - Kotły powinny być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa.
2. rozbudowa i podłączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej,
3. kolektory słoneczne,
4. urządzenia do kontroli pomiaru emisji z paliw,
5. kampanie edukacyjne,
6. tworzenie baz danych.

Warunkiem otrzymania dofinansowania jest łączna realizacja inwestycji z pkt. 1, 2, 3, 4 z działaniami z pkt. 5 i 6.

Formę dofinansowania stanowi dotacja ze środków finansowych WFOŚiGW:

- kwota dofinansowania może wynieść do 90% kosztów kwalifikowanych, z czego 45% dotacji ze środków NFOŚiGW;
- środki Wojewódzkiego Funduszu jako uzupełnienie w dowolnej formie.

Nabór wniosków odbywa się w trybie konkursowym. Szczegółowe wytyczne, regulamin programu oraz terminy naborów wniosków na stronach internetowych właściwych wojewódzkich funduszy (www.wfosigw.katowice.pl).

Program BOCIAN – rozproszone, odnawialne źródła energii

Celem programu jest ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ poprzez zwiększenie produkcji energii z instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. Dofinansowaniu, w formie pożyczki do 85%

kosztów kwalifikowanych (do 40 mln zł), podlegać będą poniżej zestawione przedsięwzięcia (wraz z maksymalnym kosztem jednostkowym):

- elektrownie wiatrowe o mocy od 40 kWe do 3 MWe – do 6 mln zł/MW;
- systemy fotowoltaiczne o mocy od 40 kWp do 1 MWp – do 8,5 mln zł/MW;
- pozyskiwanie energii z wód geotermalnych o mocy od 5 MWt do 20 MWt – do 3,5 mln zł/MW;
- źródła ciepła wykorzystujące biomasę o mocy od 300 kWt do 20 MWt – do 12 mln zł/MW;;
- małe elektrownie wodne o mocy do 1 MWe – do 12 mln zł/MW; powyżej 1 MWe do 5 MWe – do 15 mln zł/MW;
- wielkoformatowe kolektory słoneczne o mocy od 300 kWt do 2 MWt razem z akumulatorem energii cieplnej o mocy 3 MWt do 20 MWt – do 3,5 mln zł/MW;
- biogazownie (wytworzenie energii elektrycznej lub ciepła) o mocy od 40 kWe do 2 MWe – do 25 mln zł/MW;
- wytworzenie biogazu rolniczego celem wprowadzenia do gazowej sieci dystrybucyjnej;
- wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na biomasę o mocy od 40 kWe do 5 MWe do 20 mln zł/MW.

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym. Beneficjentami Programu mogą być przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43 Kodeksu cywilnego. Szczegółowy opis programu, regulamin, tryb i termin składania wniosków zamieszczone zostaną na stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (www.nfosigw.gov.pl).

Program LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej

---

Dofinansowaniu z programu Lemur mogą podlegać inwestycje polegające na zaprojektowaniu i budowie lub tylko budowie nowych budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania zbiorowego. Wysokość dofinansowania zależy od standardu klasy energetycznej jaki budynek będzie spełniał.

Beneficjentami Programu mogą być:

- podmioty sektora finansów publicznych, z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych;
- Jednostki Samorządu Terytorialnego
- Lasy Państwowe i Parki Narodowe;
- organizacje pozarządowe, fundacje i stowarzyszenia, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz kościelne osoby prawne, realizujące zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów.

Okres kwalifikowalności kosztów obejmuje lata 2014-2020. Dofinansowanie przyjmuje formę dotacji lub pożyczki zwrotnej lub bezzwrotnej:

- W przypadku dotacji, poziom dofinansowania kosztów dokumentacji projektowej zależy od klasy energooszczędności projektowanego budynku. Dla klasy A jest to 60%, dla klasy B: 40%, dla klasy C: 20%.
- W przypadku pożyczki na budowę energooszczędnych budynków, jej poziom zależy od klasy energooszczędności budynku. Dla klasy A jest to do 1 200 zł za m², a dla klas B i C: do 1 000 zł za m².

Minimalny koszt przedsięwzięcia, mogącego spełniać warunki dofinansowania wynosi 1 000 000 zł. Szczegółowe zasady udzielania dofinansowania, regulamin programu oraz termin składania

wniosków zamieszczone będą na stronie internetowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (www.nfosigw.gov.pl).

Program RYŚ – termomodernizacja budynków jednorodzinnych

Program realizowany w latach 2015-2023. Proces dofinansowania może przebiegać na jeden z dwóch sposobów:

- poprzez banki, które zawarły umowę z NFOŚiGW,
- za pośrednictwem wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Dofinansowanie obejmuje prace remontowe, prowadzące do kompleksowej termomodernizacji budynku jednorodzinnego:

- Grupa I: prace termoizolacyjne,
- Grupa II: instalacje wewnętrzne,
- Grupa III: Wymiana źródła ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii cieplnej

Poniższa tabela przedstawia możliwe przedsięwzięcia kwalifikowane obejmujące zakup i montaż materiałów i urządzeń, wraz z maksymalnym jednostkowym kosztem (obejmujący także usunięcie i utylizację starego elementu:

Element	Jednostka	Maks. koszt jednostkowy [zł]
Grupa I. Prace termoizolacyjne		
1. Ocieplenie ścian zewnętrznych	m ² przegrody	150
2. Ocieplenie dachu/stropodachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami		150 - 300
3. Ocieplenie podłogi na gruncie/stropu nad nieogrzewaną piwnicą		150
4. Wymiana okien, drzwi zewnętrznych, bramy garażowej	m ² powierzchni stolarki	600
Grupa II. Instalacje wewnętrzne		
5. Instalacja wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej z odzyskiem ciepła	zestaw	20 000
6. Instalacja wewnętrzna ogrzewania i ciepłej wody użytkowej	zestaw	10 000
Grupa III. Wymiana źródła ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii cieplnej		
7. Instalacja kotła kondensacyjnego	zestaw	10 000
8. Instalacja wężła cieplnego		10 000
9. Instalacja kotła na biomasę		15 000
10. Instalacja pompy ciepła typu solanka/woda, woda/woda lub bezpośrednie odparowanie w gruncie/woda		55 000
11. Instalacja pompy ciepła typu powietrze/woda		30 000
12. Instalacja kolektorów słonecznych		5 000

Beneficjentami Programu mogą być osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego jak i organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i inne związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje o maksymalnej wysokości kosztów kwalifikowanych na dane usługi zawarte są w „Wytycznych w zakresie kosztów kwalifikowanych”. Wytyczne wraz z regulaminem programu, listą banków mających podpisaną umowę z NFOŚiGW oraz terminem i trybem składania wniosków zamieszczone będą na stronie internetowej Narodowego Funduszu (www.nfosigw.gov.pl).

Program SOKÓŁ – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych

---

Celem programu jest wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych, które będą służyły ograniczeniu oddziaływania urządzeń, zakładów i instalacji na środowisko, a także wykorzystanie albo produkcja technologii, które wpisują się w jeden z następujących obszarów:

- Zrównoważona energetyka (niskoemisyjne, wysokosprawne, zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu oraz dystrybucji energii);
- Surowce naturalne i gospodarka odpadami (minimalizacja wytwarzania odpadów, wykorzystanie energetyczne i materiałowe odpadów, innowacyjne technologie przetwarzania i odzyskiwania wody oraz redukujące jej zużycie).

Dofinansowanie z Programu SOKÓŁ – w formie pożyczki, z możliwością częściowego umorzenia. Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym. Beneficjentem Programu są Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 584), prowadzący działalność gospodarczą w formie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 551 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.). Wytyczne wraz z regulaminem programu zamieszczone są na stronie internetowej Narodowego Funduszu (www.nfosigw.gov.pl).

Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach

---

W ramach programu możliwe jest dofinansowanie dwóch rodzajów inwestycji:

- Inwestycje LEME¹ - służące poprawie efektywności energetycznej, termomodernizacji budynków, zastosowania odnawialnych źródeł energii, realizowanych poprzez materiały i urządzenia widniejące na Liście LEME;
- Inwestycje Wspomagane – służące wyżej wymienionym celom, które nie kwalifikują się jako Inwestycje LEME.

Wnioski o dofinansowanie składane są w bankach, mających podpisaną umowę z Narodowym Funduszem. Termin składania wniosków – do końca 2016 roku.

O dofinansowanie mogą starać się prywatne przedsiębiorstwa, spełniające definicję mikroprzedsiębiorstwa oraz małych i średnich przedsiębiorstw, posiadające dostępny limit pomocy de minimis.

Warunki dofinansowania:

- Dotacja 10% - zmniejszenie zużycia energii o 20% (termomodernizacja budynków oraz poprawa efektywności energetycznej);
- Dotacja 15% - zmniejszenie zużycia energii o 30% (termomodernizacja budynków poprzedzona audytem energetycznym);
- Kredyt z dotacją do 1 mln euro (250 tys. euro w przypadku inwestycji z listy LEME;

---

¹ LEME (List of Eligible Materials and Equipment) – lista kwalifikowanych materiałów i urządzeń, charakteryzujących się zmniejszonym średnio o 20% zużyciem energii w stosunku do typowych materiałów i urządzeń.

- Bonus – dotacja do 15% kosztów (do 10 tys. zł) za wdrożenie systemu zarządzania energią.

Szczegółowe informacje dotyczące udzielanych dotacji, regulamin programu, listę banków oraz terminy naborów zamieszczone będą na stronie Narodowego Funduszu (www.nfosigw.gov.pl).

Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych

Program wdrażany jest w latach 2013-2022. W ramach programu, można sfinansować koszt budowy albo zakupu domu jednorodzinnego albo zakupu lokalu mieszkalnego w nowym budynku wielorodzinnym.

Forma dofinansowania stanowi dotację na częściową spłatę kapitału kredytu banku. Wysokość dofinansowania zależy od uzyskanego wskaźnika rocznego jednostkowego zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji (EUco).

W przypadku domów jednorodzinnych wysokość dofinansowania wynosi:

- Dla standardu $EUco \leq 40 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 30 000 zł brutto,
- Dla standardu $EUco \leq 15 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 50 000 zł brutto.

W przypadku lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych wysokość dofinansowania wynosi:

- Dla standardu $EUco \leq 40 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 11 000 zł brutto,
- Dla standardu $EUco \leq 15 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 16 000 zł brutto.

Skorzystać z dofinansowania mogą osoby fizyczne posiadające pozwolenie na budowę lub prawo do dysponowania nieruchomością, na której budynek będzie stał.

Wnioski są składane w bankach, które mają umowę z NFOŚiGW; szczegółowe informacje na temat regulaminu programu, zasady składania wniosków oraz pełna lista banków mających umowę z NFOŚiGW zamieszczone są na stronie internetowej Funduszu (www.nfosigw.gov.pl).

PROSUMENT – linia dofinansowania przeznaczona na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii

---

Program stanowi kontynuację i rozszerzenie programu „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 3) Dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych”, którego zakończonego w 2014 roku.

W ramach programu będzie można sfinansować instalacje do produkcji energii elektrycznej lub ciepła wykorzystujące:

- źródła ciepła opalane biomasą, pompy ciepła oraz kolektory słoneczne o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- systemy fotowoltaiczne, małe elektrownie wiatrowe oraz układy mikrokogeneracyjne o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWe.

Program wdrażany będzie na 3 sposoby, w zależności od rodzaju beneficjenta:

1. Dla jednostek samorządu terytorialnego – Program realizowany w latach 2015-2022,
2. Za pośrednictwem banku – program realizowany w latach 2014-2022, dotyczy banków, które mają podpisaną umowę z Narodowym Funduszem,

Formę dofinansowania stanowią pożyczki wraz z dotacją do 100% kosztów kwalifikowanych w przypadku samorządów i pośrednictwa WFOŚiGW oraz kredytu wraz z dotacją w przypadku dofinansowania za pośrednictwem banku. Szczegółowe informacje o programie, regulamin ubiegania się o dofinansowanie oraz terminy naborów wniosków zamieszczone będą na stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (www.nfosigw.gov.pl).

Program Finansowania Energii Zrównoważonej w Polsce (edycja druga) PolSEFF²

PolSEFF2 jest drugą edycją Polskiego Programu Finansowania Zrównoważonej Energii opracowanego przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, który jest realizowany w ramach Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Programu NF) i przy wsparciu Unii Europejskiej.

PolSEFF2 jest linią kredytową o wartości 200 milionów EURO, która za pośrednictwem banków uczestniczących ma być rozdysponowana w formie kredytów małym i średnim przedsiębiorstwom na finansowanie inwestycji poprawiających ich efektywność energetyczną.

Projekty inwestycyjne kwalifikujące się do programu można podzielić na dwie grupy:

- **Projekty poprawy Efektywności Energetycznej**
Inwestycje w wyposażenie, systemy i procesy umożliwiające beneficjentom zmniejszenie zużycia energii pierwotnej i/lub końcowego zużycia energii elektrycznej lub paliw, lub innych form energii. Inwestycje te powinny charakteryzować się Wskaźnikiem Oszczędności Energii minimum 20%.
- **Projekty termomodernizacyjne budynków**
Inwestycje w działania w zakresie efektywności energetycznej w budynkach komercyjnych, mieszkaniowych lub administracyjnych, podlegających certyfikacji energetycznej oraz związane z nimi inwestycje w odnawialne źródła energii. Inwestycje te powinny charakteryzować się Wskaźnikiem Oszczędności Energii minimum 30%.

Szczegółowe informacje dotyczące regulaminu programu (<http://polseff2.org/pl>).

Środki krajowe – inne źródła

Fundusz Termomodernizacji i Remontów BGK – premia termomodernizacyjna

---

Celem Funduszu Termomodernizacji i Remontów jest pomoc finansowa dla Inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne z udziałem kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych; pomoc ta zwana „premią termomodernizacyjną”, stanowi źródło spłaty części zaciągniętego kredytu na realizację przedsięwzięcia lub remontu; premia termomodernizacyjna przysługuje w przypadku realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych, których celem jest:

- a) zmniejszenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz budynkach stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, które służą do wykonywania przez nie zadań publicznych;
- b) zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do w/w budynków - w wyniku wykonania przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła,
- c) zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła;
- d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji – z obowiązkiem uzyskania określonych w ustawie oszczędności w zużyciu energii.

O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy: budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków użyteczności publicznej

stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego i wykorzystywanych przez nie do wykonywania zadań publicznych, lokalnej sieci ciepłowniczej, lokalnego źródła ciepła; premia nie przysługuje jednostkom budżetowym i zakładom budżetowym.

Warunkiem kwalifikacji przedsięwzięcia jest przedstawienie audytu energetycznego i jego pozytywna weryfikacja przez BGK.

Bank Ochrony Środowiska – kredyty ekologiczne

---

1. Kredyt Eko Inwestycje – finansowanie inwestycji w nowe technologie i urządzenia, a także przedsięwzięcia dotyczące efektywności energetycznej, termomodernizacji i odnawialnych źródeł energii.
2. Kredyt Energia na Plus – kredyt dla firm chcących obniżyć zużycie energii.
3. Kredyt z dobrą energią – finansowanie inwestycji w budowę źródeł odnawialnych.
4. Kredyty preferencyjne - z dopłatami wnoszonymi przez NFOŚiGW, udzielane na zasadach określonych w programach priorytetowych;
5. Kredyty udzielane we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach;
6. Kredyt Ekomontaż - sfinansowanie do 100% kosztów netto zakupu i/lub montażu kolektorów słonecznych, pomp ciepła, rekuperatorów, itp.
7. Kredyt EKOoszczędny – wymierne oszczędności dla Firm poprzez obniżenie zużycia energii, wody i surowców, zmniejszenie kosztów związanych ze składowaniem odpadów.

Pełna lista dostępnych kredytów wraz ze szczegółowymi informacjami dotyczącymi ubiegania się o kredyt, zamieszczone są na stronie internetowej www.bosbank.pl.

Inicjatywa JESSICA

JESSICA (ang. Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) - wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich. Inicjatywa ta jest instrumentem finansowym opracowanym przez Komisję Europejską, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz Bank Rozwoju Rady Europy (CEB).

JESSICA jest jednym z ważniejszych instrumentów wspierających inwestycje na obszarach miejskich. Zakres wsparcia w ramach inicjatywy obejmuje szeroki krąg tematyczny – od rewitalizacji, poprzez edukację, kulturę, turystykę, transport, do odnawialnych źródeł energii.

JESSICA pozwala na wykorzystanie funduszy strukturalnych UE w systemie zwrotnym (pożyczki, gwarancje), dając możliwość lepszego wykorzystania środków funduszy strukturalnych oraz udziału instytucji finansowych, banków i przedsiębiorców. Istotną kwestią jest, że projekty realizowane przy wsparciu inicjatywy JESSICA powinny generować dochód.

System Białych Certyfikatów

System wprowadzony ustawą o efektywności energetycznej z dnia 15 kwietnia 2011 roku; zgodnie z zapisami ustawy min. raz w roku Prezes URE powinien ogłosić konkurs na inwestycje oszczędnościowe, w obszarze końcowego użytkowania energii, kwalifikujące się do wydania białych certyfikatów; do otrzymania certyfikatów kwalifikują się zgłoszone do konkursu inwestycje o największym współczynniku uzyskanych oszczędności; inwestor po otrzymaniu prawa do certyfikatów może sprzedać je na rynku, w ten sposób uzyskując finansowanie inwestycji.

W ramach Programu możliwe do finansowania są działania służące poprawie efektywności energetycznej – termomodernizacja, wymiana sprzętu energochłonnego, itp.

Wielkość dofinansowania zależy od wielkości inwestycji, deklarowanej wielkości efektu energetycznego oraz od ceny białych certyfikatów na rynku.

Kolejne edycje konkursu ogłasza Prezes URE. Warunkiem udziału w konkursie jest zobowiązanie wykonania audytów energetycznych przed i po inwestycji.

Finansowanie w formule ESCO

Ten typ finansowania ma wiele zalet - umowy z firmą ESCO, oparte o kontrakty wykonawcze, to umowy o efekt energetyczny - z gwarancją uzyskania oszczędności; nie wymaga angażowania własnych środków zaś system energetyczny/grzewczy jest serwisowany przez specjalistyczną firmę.

Formuła ESCO może być realizowana w wielu sektorach: budownictwie, gospodarce komunalnej, przemyśle itp. Firma typu ESCO zobowiązuje się do sfinansowania całego zadania ze środków własnych lub pozyskanych.

Czym charakteryzuje się działalność firmy ESCO?

- ESCO oferuje kompletną usługę energetyczną, w tym badanie możliwości, zaprojektowanie przedsięwzięcia, instalowanie, finansowanie, eksploatację i naprawy oraz monitorowanie energooszczędnych technologii;
- ESCO oferuje kontrakt na podział kwoty zaoszczędzonego rachunku, w którym klient-użytkownik energii płaci za usługę z części rzeczywiście zaoszczędzonego rachunku;
- ESCO istnieje dzięki wynikom ze zrealizowanego przedsięwzięcia, chociaż są różne metody ich określania (wyników),
- ESCO przejmuje największe ryzyko przedsięwzięcia: techniczne, finansowe i eksploatacyjne.

Jak firma ESCO zarabia pieniądze?

- Firma ESCO ponosi koszty wdrożenia energooszczędnych przedsięwzięć, które przynoszą oszczędność energii. W zależności od mechanizmów finansowych stosowanych do sfinansowania inwestycji, tj. umowy o podziale oszczędności, spłaty z oszczędności lub dzierżawy, firma ESCO uczestniczy w podziale korzyści z energooszczędnych inwestycji, przejmując wszystkie lub część korzyści w okresie trwania kontraktu;
- Jeżeli przepływ pieniędzy do firmy ESCO z oszczędności energii w okresie trwania kontraktu jest większy niż wszystkie poniesione koszty, to firma ESCO zyskuje, jeżeli nie, to ponosi straty.

Partnerstwo Publiczno-Prywatne

Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP) to metoda współpracy administracji publicznej z partnerami prywatnymi, powszechnie stosowana na świecie. Polega ona na przekazywaniu podmiotowi prywatnemu wykonania zadania, które ma charakter publiczny, np. budowa/remont infrastruktury, a następnie jej utrzymanie i zarządzanie. W taki sposób, dzięki Partnerstwu Publiczno-Prywatnemu, wspomaga się rozwój infrastruktury i zapewnienie określonych usług mieszkańcom.

W Polsce PPP reguluje ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o *partnerstwie publiczno-prywatnym* i zgodnie z nią, przedmiotem Partnerstwa jest wspólne dążenie do realizacji inwestycji, w podziale na zadania między podmiotem publicznym i prywatnym. Umowa o PPP zobowiązuje prywatnych partnerów do realizacji określonych przedsięwzięć i ponoszenia za nie kosztów, natomiast podmioty publiczne do wsparcia i współdziałania w osiąganiu celów tych przedsięwzięć. Partnerstwo nie polega na przekazaniu obowiązków organów administracji podmiotom prywatnym, lecz na skorzystaniu z możliwości realizacji przedsięwzięć przy pomocy wiedzy i doświadczenia tych

podmiotów. Dzięki wypełnieniu obowiązków z wykorzystaniem PPP, administracja publiczna dostarcza obywatelom niezbędne usługi, natomiast podmiot prywatny, który z nią współpracuje, otrzymuje dostęp do nowych rynków zbytu.

Przedmiotem umowy PPP mogą być przedsięwzięcia polegające na:

- Budowie/remontcie obiektu budowlanego;
- Świadczeniu usług;
- Wykonaniu dzieła;
- Innych świadczeniach.

Kwotę, do której wysokości podmiot publiczny może w ciągu roku zaciągnąć zobowiązania finansowe z tytułu umów o PPP określa ustawa budżetowa. Łączną kwotę, do wysokości której organy administracji rządowej mogą w danym roku zaciągać zobowiązania finansowe z tytułu umów o partnerstwie publiczno-prywatnym, określa ustawa budżetowa. Finansowanie przedsięwzięć z budżetu państwa, których koszt przekracza 100 000 000 zł wymaga zgody ministra zajmującego się finansami publicznymi. Informacje na temat Partnerstwa Publiczno-Prywatnego można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki: <http://www.mg.gov.pl/>.

